

कार्यरत असलेल्या विजाभज प्राथमिक /
माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळांचे तसेच
ऊसतोड कामगारांच्या मुलांसाठी असलेल्या
आश्रमशाळांचे स्थलांतर करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: विभशा २०१४/प्र.क्र.०७/विजाभज-२

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०००३२

तारीख: १३ मे, २०१४

वाचा -

- १) शासन निर्णय समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग
क्र. व्ही.ए.एस. १०९०/४५४४/(१४५)/मावक-४, दि. २२ जून, १९९०
- २) शासन निर्णय समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग
क्र. व्ही.ए.एस. १०९०/४५४४/(१४५)/मावक-४, दि. ०६ सप्टेंबर, १९९४
- ३) शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
क्र. विभशा २००७/प्र.क्र.९२/मावक-६, दि. ०१ ऑगस्ट, २००७
- ४) शासन निर्णय क्र. विभशा २०१२/१४९७/प्र.क्र.२२१/विजाभज-२
दि. १६ ऑक्टोबर, २०१२

प्रस्तावना -

सामाजिक न्याय विभागांतर्गत विजाभज प्रवर्गातील मुलांच्या तसेच ऊसतोड कामगारांच्या मुलांसाठी निवासाची सोय उपलब्ध करून त्यांना शिक्षण देण्यासाठी आश्रमशाळा योजना कार्यान्वीत आहे. सेवाभावी संस्थांना सहाय्यक अनुदान देऊन त्यांना आश्रमशाळा योजनेअंतर्गत आश्रमशाळा चालविण्यासाठी या विभागामार्फत परवानगी देण्यात येते. आश्रमशाळा देण्यासाठी त्या परिसरातील त्या प्रवर्गाची लोकसंख्या, भौगोलिक परिस्थिती, उपलब्ध सोयी सुविधा, संबंधीत सेवाभावी संस्थेची गुणवत्ता इत्यादी गोष्टी लक्षात घेऊनच आश्रमशाळेचे ठिकाण व सेवाभावी संस्था निश्चित केली जाते. परंतु काही ठिकाणी आश्रमशाळा चालविण्यासाठी विविध अडचणी निर्माण होतात. त्यामुळे या स्वयंसेवी संस्था आश्रमशाळा अन्य ठिकाणी स्थलांतरीत करण्यासाठी शासनाकडे अर्ज सादर करतात. विजाभज प्रवर्गाची लोकसंख्या, स्थानिक भौगोलिक परिस्थिती उपलब्ध सोयी सुविधा व संबंधीत सेवाभावी संस्थेची गुणवत्ता इत्यादी बाबी लक्षात घेऊनच स्वयंसेवी संस्थांना आश्रमशाळा मंजूरी देण्यात येत असल्यामुळे मंजूरीच्या

ठिकाणाहून आश्रमशाळा अन्यत्र स्थलांतरीत करण्याबाबतचे तसेच आश्रमशाळा एका संस्थेकडून दुसऱ्या संस्थेकडे हस्तांतरीत करण्याबाबतचे धोरण शासन निर्णय दि.०१.०८.२००७ अन्वये निश्चित करण्यात आले होते. त्यानंतर मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने याचिका क्र. ९४९/२०१२ मध्ये दि.१०/११ सप्टेंबर, २०१२ रोजी दिलेल्या निर्देशास अनुसरून राज्यातील बंद पडलेली किंवा मान्यता रद्द केलेली आश्रमशाळा अन्य संस्थेस हस्तांतरीत करण्याबाबतचे पारदर्शिक धोरण शासन निर्णय दि.१६.१०.२०१२ अन्वये निश्चित करण्यात आलेले आहे. मात्र चालू असलेली आश्रमशाळा त्याच संस्थेमार्फत अन्यत्र स्थलांतरीत करण्याबाबत शासन निर्णय दि.०१.०८.२००७ मधील तरतुदी कायम राहिलेल्या आहेत. त्या तरतुदीमध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतलेला आहे.

शासन निर्णय -

स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा तसेच ऊसतोड कामगारांच्या मुलांसाठी चालविण्यात येणाऱ्या आश्रमशाळा ज्या विशिष्ट ठिकाणी मंजूर केली असेल अशा ठिकाणाहून प्रशासकीय अथवा सोयीच्या कारणास्तव सदर आश्रमशाळा स्थलांतरीत करणे गरजेचे आहे असे शासनाचे मत झाल्यास, प्रकरणनिहाय गुणवत्तेच्या आधारे, गुणानुक्रमे विचार करून आश्रमशाळा अन्य ठिकाणी स्थलांतरीत करण्यास पुढील अटीच्या अधिन राहून परवानगी देण्यात येईल.

प्राथमिक / माध्यमिक / उच्च माध्यमिक आश्रमशाळेच्या स्थलांतरणासाठी अटी व शर्ती:

१) शासनाने मान्य केलेल्या बृहत आराखड्याप्रमाणे संस्थेच्या आश्रमशाळेचे ठिकाण असल्यास व त्या ठिकाणी संबंधीत संवर्गाची लोकसंख्या निकषाप्रमाणे असून विद्यार्थी संख्या पुरेशी आहे व सर्व प्रकारच्या मुलभूत सोयी-सुविधा आश्रमशाळेसाठी उपलब्ध करून देत आहे. अशा परिस्थितीत आश्रमशाळेच्या स्थलांतरास मान्यता देता येणार नाही. मात्र पुरेशी विद्यार्थी संख्या उपलब्ध होत नसल्यास तसेच सोयी सुविधा उपलब्ध होत नसल्यास अशा आश्रमशाळेचे राज्यात जेथे विजाभज प्रवर्गाची पुरेशी लोकसंख्या आहे आणि निवासी आश्रमशाळेकरीता पुरेसे निवासी विद्यार्थी उपलब्ध होतील व त्या ठिकाणी सर्व सोयी सुविधा उपलब्ध आहे अशा ठिकाणी त्याच संस्थेमार्फत चालविण्यासाठी आश्रमशाळेचे स्थलांतरण करणेबाबत संबंधीत संस्थेने सादर केलेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने सहाय्यक आयुक्त समाजकल्याण व प्रादेशिक उपायुक्त समाजकल्याण विभाग यांनी शिफारस केल्यास अशा आश्रमशाळेच्या स्थलांतरणास राज्य शासन पुढील परिस्थितीत स्थलांतरणास परवानगी देईल.

अ) या स्थलांतरणाचा कोणताही आर्थिक अधिभार शासनावर पडणार नाही.

ब) उक्त आश्रमशाळेत कार्यरत असलेला व कायम मान्यता प्राप्त असलेल्या शिक्षक / शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी स्थलांतरीत ठिकाणी तातडीने कामावर हजर होणे आवश्यक राहील अन्यथा त्यांना नोकरीची गरज नाही असे समजून त्यांच्या सेवा कायम स्वरूपी संपविण्यात येतील व अशा कर्मचाऱ्यांच्या रिक्त जागेवर त्या संस्थेतील, जिल्ह्यातील, विभागातील किंवा राज्यातील अतिरीक्त कर्मचाऱ्यांच्या यादिमधून सेवाजेष्ठ कर्मचाऱ्यांस नियुक्ती देण्यात येईल.

क) अशा आश्रमशाळेचे स्थलांतर शक्य तो बृहत आराखडयामध्ये समावेश असलेल्या ठिकाणी करण्यास मान्यता दिली जाईल. तथापि ज्या ठिकाणी विजाभज प्रवर्गाची लोकसंख्या पुरेशी आहे अशा ठिकाणी आश्रमशाळा स्थलांतर करण्यास परवानगी दिली जाईल.

ड) आश्रमशाळा स्थलांतरणाच्या अनुषंगाने कोणत्याही नवीन पदास मान्यता देण्यात येणार नाही.

इ) सदर आदेश केवळ स्थलांतरासाठीच लागू राहतील.

सदर आदेश शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०५१३१७३७००९९२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(कि. पां. वडते)

अवर सचिव

प्रत,

- १) संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, पुणे
- २) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग,
- ३) सर्व सहायक आयुक्त, समाजकल्याण,
- ४) मा. मंत्री (सा.न्या.) यांचे खाजगी सचिव,
- ५) मा. राज्यमंत्री (सा.न्या.) यांचे खाजगी सचिव,
- ६) शिक्षण संचालक महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

- ७) सर्व शिक्षण उपसंचालक,
- ८) सर्व शिक्षण अधिकारी जिल्हा परिषद,
- ९) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
- १०) महालेखापाल महाराष्ट्र-१/२ मुंबई / नागपूर (लेखा परिक्षा/लेखा अनुज्ञेयता),
- ११) मुख्य लेखापरिक्षक स्थानिक निधी लेखा, मुंबई,
- १२) सर्व उपमुख्य लेखा परिक्षक स्थानिक निधी लेखा,
- १३) सहसंचालक, लेखा व कोषागरे मंत्रालय, मुंबई-३२,
- १४) निवड नस्ती, कार्यासन विजाभज-२.